

Ольга Алексєєнко,

кандидат філологічних наук, старший викладач,
Національний університет фізичного виховання і спорту України
<https://orcid.org/0000-0002-4140-6010>
м. Київ, Україна

**«Домагання та дискримінація в кіберспорті»
як частина програми «Професійно орієнтована іноземна мова»
для спеціальності «Кіберспорт»**

**“Harassment and Discrimination in eSports” as part
of the program “Professionally Oriented Foreign Language”
for the specialty “eSports”**

***Анотація.** В статті "Harassment and Discrimination in Esports" як частина програми «Професійно орієнтована іноземна мова» для спеціальності «Кіберспорт» розглядається актуальна нині тема домагання та дискримінації в сфері кіберспорту, яка є важливою складовою навчальної програми для студентів-магістрів спеціальності "Кіберспорт". Автором проаналізовано різні форми дискримінації та домагань, з якими стикаються учасники електронних спортивних змагань, включно з гендерною нерівністю, расовою дискримінацією, а також дискримінацією на основі сексуальної орієнтації. Крім того, розглядаються причини, чому необхідно включити цю тему в навчальну програму дисципліни «Професійно орієнтована іноземна мова», оскільки кіберспорт як міжнародна арена передбачає взаємодію учасників з різних країн, де важливу роль відіграє знання іноземних мов для спілкування і співпраці між гравцями, тренерами та фанатами. Вивчення іноземних мов у контексті кіберспорту, особливо через обговорення етичних питань, таких як дискримінація та домагання, не тільки сприяє міжкультурному розумінню та розвитку міжнародних стратегій вирішення проблем, але й важливо для професійного зростання та розвитку навичок ведення діалогу та критичного мислення. Це готує студентів до міжнародної кар'єри, розширює професійні горизонти та сприяє створенню інклюзивного середовища в індустрії кіберспорту. Такий підхід покращує командну взаємодію та сприяє позитивному розвитку всієї галузі, а включення теми боротьби з домаганням та дискримінацією в кіберспорті до програми "Професійно орієнтована іноземна мова" сприятиме соціальній відповідальності студентів-кіберспортсменів та етичній поведінці. Розробка та впровадження освітніх програм та тренінгів для підвищення обізнаності про негативні наслідки домагання та формування поваги є ключовими для створення безпечного та інклюзивного середовища в кіберспорті.*

***Ключові слова:** професійно орієнтоване навчання, дискримінація, домагання, кіберспорт, міжкультурне розуміння, інклюзивне середовище.*

Summary. In the article "Harassment and Discrimination in eSports" as part of the program "Professionally Oriented Foreign Language" for the specialty "Cybersport," the current issue of harassment and discrimination in the field of esports, which is an important component of the educational program for master's degree students in "Cybersport," is examined. The author analyzes various forms of discrimination and harassment encountered by participants in electronic sports competitions, including gender inequality, racial discrimination, and discrimination based on sexual orientation. Furthermore, the reasons why this topic should be included in the curriculum of the discipline are discussed, as eSports, being an international arena, involves interaction among participants from different countries, where knowledge of foreign languages plays a crucial role in communication and cooperation among players, coaches, and fans. Studying foreign languages in the context of eSports, especially through the discussion of ethical issues such as discrimination and harassment, not only contributes to cross-cultural understanding and the development of international problem-solving strategies but is also important for professional growth and the development of dialogue and critical thinking skills. This prepares students for an international career, expands professional horizons, and promotes the creation of an inclusive environment in the eSports industry. Such an approach improves team interaction and contributes to the positive development of the entire industry, and incorporating the topic of combating harassment and discrimination in eSports into the "Professionally Oriented Foreign Language" program will promote the social responsibility and ethical behavior of student-cyber athletes. The development and implementation of educational programs and trainings to increase awareness of the negative consequences of harassment and to foster respect are key to creating a safe and inclusive environment in eSports.

Key words: professionally oriented studies, discrimination, harassment, eSports, cross-cultural understanding, inclusive environment.

Вступ. У світлі стрімкого зростання популярності кіберспорту як глобального феномену, що залучає мільйони учасників та глядачів, виникає нагальна потреба адресувати та вирішувати виклики, що стосуються етики та поведінки в цій сфері. Однією з найбільш актуальних проблем є домагання та дискримінація в кіберспорті, які підривають основи справедливості, взаємоповаги та інклюзивності, що мають бути невід'ємними атрибутами будь-якого спортивного співтовариства. Причини домагання та дискримінації в кіберспорті часто кореняться в анонімності, яка надається інтернет-простором, культурними стереотипами та відсутністю адекватної правової регуляції. Наслідки таких дій можуть бути руйнівними, включаючи психологічні травми, втрату мотивації та інтересу до гри, а також відтік талантів зі сфери кіберспорту. Саме тому, ця стаття має на меті глибше дослідити та аналізувати проблематику домагання та дискримінації в кіберспортивному середовищі. Особлива увага буде приділена ідентифікації основних форм цих негативних явищ, аналізу їхніх причин та наслідків, а також розробці ефективних стратегій і заходів

для боротьби з ними. Важливим аспектом стане визначення ролі освітніх програм та ініціатив, спрямованих на формування культури поваги, рівності та безпеки в кіберспорті. Актуалізація цієї теми в контексті спеціалізованої освіти не лише відповідає на потреби часу, але й сприяє формуванню відповідального та освіченого покоління кіберспортсменів, здатних не тільки досягати високих результатів у змаганнях, але й виступати як приклади гідної поведінки та взаємоповаги у віртуальному просторі. У сучасному світі, де кіберспорт набуває все більшого соціального значення, етична підготовка стає ключовою для всіх його учасників. Вивчення мови з акцентом на проблеми домагання та дискримінації допоможе майбутнім професіоналам розуміти глобальні етичні стандарти та краще адаптуватися до різних культурних і соціальних середовищ.

Методологія та методи дослідження. Університети та наукові центри по всьому світу проводять соціологічні, психологічні та культурні дослідження, які зосереджені на розумінні динаміки дискримінації в кіберспорті. Це включає аналіз ставлення до гендерної рівності, расових питань, сексуальної орієнтації тощо в контексті кіберспортивних спільнот та подій. Дослідники з гендерних студій активно вивчають гендерну нерівність у кіберспорті, зокрема бар'єри, з якими стикаються жінки та небінарні особи в цій сфері [3; 6]. Організації з просування рівності та інклюзивності, такі як AnyKey, працюють над підвищенням обізнаності про дискримінацію в кіберспорті та розробкою стратегій для створення більш інклюзивного середовища. Вони проводять дослідження, розробляють навчальні матеріали та організують інформаційні кампанії. Конференції та семінари, які зосереджуються на культурі кіберспорту, часто включають дискусії та доповіді про дискримінацію та як з нею боротися, де дослідники, професіонали з індустрії кіберспорту та активісти можуть обмінюватися думками та стратегіями. Дослідження в галузі кіберспорту та дискримінації в ньому є відносно новою, але швидко зростаючою областю, і багато дослідників вже зробили значний внесок у цю сферу.

Для забезпечення глибокого аналізу теми дискримінації та домагань у сфері кіберспорту, це дослідження використовує комплексний підхід, що об'єднує кілька методологічних інструментів. Методи дослідження включають кількісні та якісні методики для забезпечення багатогранного розуміння явища, а також для ідентифікації можливих шляхів його подолання в контексті освітньої програми.

Першим кроком є проведення всебічного літературного огляду, що включає аналіз наукових статей, доповідей, книг та інших джерел, які охоплюють питання дискримінації та домагань у кіберспорті.

Цей етап дозволяє визначити вже відомі аспекти проблеми, існуючі теоретичні рамки та методології дослідження.

Для збору первинних даних проводиться анкетування серед студентів-кіберспортсменів, тренерів та інших учасників електронних спортивних змагань. Анкета розроблена з метою виявлення особистого досвіду пов'язаного з дискримінацією та домаганнями, а також їх сприйняття цих проблем.

Використовується аналіз вмісту офіційних документів, правил змагань, онлайн-форумів та соціальних мереж, щоб виявити, як відображається та обговорюється проблема дискримінації та домагань у спільноті кіберспорту.

В рамках дослідження проводиться аналіз конкретних випадків (кейсів), що ілюструють проблеми дискримінації та домагань у кіберспорті. Це дозволяє детально розглянути ситуації, реакцію спільноти та ефективність вжитих заходів реагування.

На останньому етапі зібрані дані аналізуються з метою виявлення загальних тенденцій, проблемних зон та потенційних шляхів їх вирішення. Особлива увага приділяється розробці рекомендацій для включення теми дискримінації та домагань у навчальну програму для спеціальності «Кіберспорт».

Цей комплексний методологічний підхід забезпечує всебічне розуміння проблеми дискримінації та домагань у кіберспорті та сприяє розробці ефективних освітніх ініціатив для її подолання.

Вклад основного матеріалу дослідження. Кіберспорт є міжнародною сферою, де змагання та спілкування відбуваються між учасниками з різних країн. Знання іноземних мов розширює можливості для спілкування, взаєморозуміння та співпраці між гравцями, тренерами, аналітиками та фанатами з усього світу [1]. Обговорення проблем домагання та дискримінації в контексті дисципліни «Професійно-орієнтована іноземна мова» сприятиме кращому розумінню цих питань в міжкультурному контексті та розробці ефективних міжнародних стратегій їх вирішення.

Розуміння етичних аспектів та проблематики домагання та дискримінації є ключовою компетентністю для професіоналів у будь-якій сфері, зокрема в кіберспорті. Вміння адекватно реагувати на такі виклики, вести діалог та обговорення цих тем розширює професійні горизонти здобувачів та забезпечує їх необхідними навичками для міжнародної кар'єри. Крім того, обговорення чутливих тем, таких як домагання та дискримінація, сприяє розвитку емпатії, критичного мислення та навичок міжособистісного спілкування. Це допомагає формувати глибше розуміння культурної різноманітності та значення інклюзивності в професійному середовищі [3, с. 64]. Включення цієї

теми до програми допоможе підвищити обізнаність студентів щодо існуючих проблем в індустрії кіберспорту та надасть їм інструменти для виявлення, запобігання та реагування на випадки домагання та дискримінації. Такий підхід сприяє створенню безпечного середовища в кіберспортивній спільноті. Також, навчання студентів ефективному спілкуванню та обговоренню складних тем на іноземних мовах може сприяти формуванню культури поваги, взаєморозуміння та толерантності в міжнародному кіберспортивному середовищі. Це важливо не тільки для професійного розвитку кіберспортсменів, але й для створення позитивного іміджу кіберспорту як цілісної індустрії. Розгляд даної тематики в рамках професійної підготовки сприяє формуванню інклюзивного середовища в кіберспорті, де кожен учасник, незалежно від своєї статі, раси, національності чи сексуальної орієнтації, може відчувати себе впевнено та поважано. Це сприяє не тільки підвищенню ефективності командної роботи, але й розвитку всієї індустрії кіберспорту. Для тих, хто планує будувати міжнародну кар'єру в кіберспорті, знання іноземних мов та розуміння культурних нюансів є невід'ємними складовими успіху. Вміння обговорювати чутливі питання англійською мовою, такі як домагання та дискримінація, підкреслює професійність та готовність студентів до викликів міжнародного рівня, а вивчення мови через призму актуальних проблем дозволяє студентам не тільки покращити мовні навички, але й розширити свій світогляд, збагатити знаннями про сучасні глобальні виклики та методи їх вирішення.

Саме тому, інтеграція теми домагання та дискримінації в курс «Професійно орієнтована іноземна мова» для спеціальності «Кіберспорт» є суттєвим кроком на шляху до підвищення якості освіти, формування високоетичних стандартів поведінки у міжнародній кіберспортивній спільноті, а також забезпечення сталого розвитку та інклюзивності в індустрії кіберспорту. У контексті теми «Домагання та дискримінація в кіберспорті, вивчення якої входить до програми «Професійно орієнтована іноземна мова» для спеціальності «Кіберспорт», студенти ознайомляться з рядом важливих термінів англійською мовою. Ці терміни допоможуть їм краще розуміти специфіку проблеми на міжнародному рівні, обговорювати її з колегами та працювати над стратегіями запобігання та реагування. Ось деякі з ключових термінів [2]:

- Harassment (Домагання) – небажана поведінка, яка створює вороже або неприємне середовище для іншої особи.
- Discrimination (Дискримінація) – несправедливе або упереджене ставлення до осіб на основі їхньої раси, статі, віку, сексуальної орієнтації, релігії та інших характеристик.

- Inclusion (Інклюзія) – залучення та повне прийняття усіх осіб незалежно від їхніх особливостей або відмінностей.
- Diversity (Різноманітність) – наявність або включення різних типів людей з різними характеристиками в групі або організації.
- Equity (Справедливість) – принцип, згідно з яким люди отримують індивідуальні можливості та підтримку з метою досягнення рівних результатів.
- Bullying (Знущання) – повторювана агресивна поведінка, яка навмисно шкодить або залякує іншу особу.
- Safe space (Безпечний простір) – місце або середовище, в якому кожен може відчувати себе вільно висловлюватися, не боячись дискримінації, критики або домагання.
- Code of conduct (Кодекс поведінки) – набір правил і стандартів, що визначають прийнятну поведінку учасників в організації або на заході.
- Cyberbullying (Кіберзнущання) – форма знущання або домагання, що відбувається через цифрові засоби комунікації, такі як соціальні мережі, ігри та мобільні додатки.
- Microaggressions (Мікроагресії) – невеликі, часто непомітні дії або слова, які можуть бути ворожими, образливими або виключаючими до певних груп людей.

Ці та інші терміни становлять основу для розуміння глибинних аспектів культури, етики та поведінкових норм в міжнародному кіберспортивному середовищі. Вони допомагають студентам розвивати навички, необхідні для побудови інклюзивної, поважної та професійної атмосфери. Для того, щоб студенти могли ефективно засвоїти термінологію, пов'язану з домаганням та дискримінацією в кіберспорті, використовуються різноманітні вправи для розвитку мовних навичок здобувачів освіти. Ці вправи допомагають не тільки покращити словниковий запас студентів, але й розвинути їхнє розуміння важливих соціальних та етичних питань. Ось кілька прикладів таких вправ, які використовуються при вивченні цієї теми:

- **Складання визначень.** Зазвичай студенти працюють в парах або малих групах, щоб скласти власні визначення англійською мовою до кожного терміну, а потім діляться ними з іншими студентами на занятті. Цю вправу можна видозмінити, студенти можуть говорити визначення, а інші здогадуються який це термін. Така вправа сприяє глибшому розумінню суті термінів та відповідності їх застосування.

- **Рольові ігри.** Використовуються сценарії, що імітують реальні ситуації з домаганням або дискримінацією в кіберспорті. Студенти грають ролі різних учасників (наприклад, гравця, який зазнає дискримінації, свідка, організатора змагань), обговорюючи проблему англійською мовою та шукаючи можливі рішення.

– **Дебати.** Можна організувати дебати на теми, пов'язані з домаганням та дискримінацією в кіберспорті. Наприклад, можна обговорити ефективність існуючих кодексів поведінки або розглянути випадки з реального життя. Такі дебати дозволять студентам застосувати вивчені терміни в контексті серйозних дискусій.

– **Створення презентацій.** Студентам задається завдання створити проекти з дослідження конкретного випадку домагання або дискримінації в історії кіберспорту, з використанням вивчених термінів для аналізу ситуації та обговорення можливих шляхів вирішення.

– **Написання есе.** Студентам пропонується написати короткі есе, в яких вони розглядають певні аспекти домагання або дискримінації в кіберспорті, використовуючи спеціалізовану лексику. Це допоможе розвинути як письмові, так і аналітичні навички.

– **Використання мультимедійних ресурсів.** Студентам пропонується знайти відео, статті або подкасти на англійській мові, які обговорюють домагання або дискримінацію в кіберспорті, та підготувати коротку презентацію або обговорення з іншими студентами. Це допоможе студентам звикнути до використання вивчених термінів в реальному контексті.

Застосування цих вправ у навчальному процесі сприятиме не тільки поглибленому засвоєнню термінології, але й формуванню відповідального ставлення до проблематики. Крім того, ці вправи допоможуть студентам краще зрозуміти та використовувати спеціалізовану термінологію, розвинути важливі соціальні навички, такі як емпатія, толерантність та вміння конструктивно вирішувати конфлікти. Це надасть їм необхідні інструменти для створення більш інклюзивного та поважного середовища в кіберспорті, де кожен учасник, незалежно від своєї ідентичності, може почуватися цінним та важливим.

Висновки. Включення цієї теми і застосування вправ у програму «Професійно орієнтована іноземна мова» для здобувачів другого рівня вищої освіти спеціальності «Кіберспорт» не лише підвищить рівень професійної підготовки студентів, але й сприятиме формуванню їхньої соціальної відповідальності та етичної поведінки в онлайн та офлайн просторах. Також, це сприятиме розвитку глобального співтовариства в кіберспорті, яке базується на повазі, рівності та взаєморозумінні. Вміння адекватно спілкуватися на ці теми англійською мовою відкриє для майбутніх професіоналів кіберспорту більше можливостей для міжнародної співпраці та участі в глобальних проектах, де важливо розуміти та поважати культурні та індивідуальні відмінності. Враховуючи швидкий розвиток технологій і зростання популярності кіберспорту як виду спорту і

професійної діяльності, інтеграція цих важливих соціальних питань у навчальну програму допоможе забезпечити, що майбутнє кіберспорту буде не тільки технологічно розвиненим, але й етично свідомим та інклюзивним [7].

В контексті вивчення теми «Harassment and Discrimination in eSports» як складова частина програми «Професійно орієнтована іноземна мова» для здобувачів другого рівня вищої освіти спеціальності «Кіберспорт» студенти знайомляться зі способами вирішення проблеми домагання та дискримінації в кіберспорті та пропонують комплексні підходи до покращення ситуації в цілому. По-перше, необхідно розробити та впровадити чіткі правила поведінки та санкції за їх порушення як на рівні окремих команд, так і на рівні організацій, що проводять змагання. По-друге, важливо створити безпечне середовище для обговорення та звернень про випадки домагання, забезпечивши конфіденційність та ефективні механізми реагування. По-третє, необхідно проводити освітні програми та тренінги, спрямовані на підвищення обізнаності про негативні наслідки домагання та дискримінації, а також на формування поваги та розуміння між учасниками кіберспортивної спільноти. Окрім того, студенти вивчають важливу роль міжнародних кіберспортивних організацій та асоціацій у вирішенні цієї проблеми. Вони можуть виступати ініціаторами глобальних кампаній зі зниження домагання та дискримінації, розробляти єдині стандарти поведінки для учасників та організацій, а також сприяти обміну кращими практиками між різними країнами та регіонами [4].

Проблема домагання та дискримінації в кіберспорті є значною перешкодою на шляху до розвитку та визнання цієї сфери як повноцінного виду спорту [5]. Вона підриває основні принципи поваги, рівності та справедливості, на яких має базуватися будь-яка спортивна діяльність. Розуміння причин та масштабів цієї проблеми, а також розробка ефективних механізмів її вирішення, повинні стати пріоритетом для всіх учасників кіберспортивної індустрії. Освітня програма для здобувачів другого рівня вищої освіти спеціальності «Кіберспорт» має включати в себе компоненти, що зосереджуються на вивченні проблем домагання та дискримінації в еспорті. Це допоможе підготувати майбутніх професіоналів не тільки до досягнення високих спортивних результатів, але й до формування здорового та безпечного середовища у кіберспортивній спільноті. Розвиток культури взаємоповаги, включення та рівності у кіберспорті є ключовим для подолання домагання та дискримінації. Таким чином, зусилля мають бути спрямовані не лише на покарання за неприпустиму поведінку, а й на освіту та просвітництво, що сприятиме формуванню позитивних змін в індустрії кіберспорту.

ЛІТЕРАТУРА

1. Bègue, L., Sarda, E., Gentile, D. A., Bry, C., & Roché, S. Video games exposure and sexism in a representative sample of adolescents. *Frontiers*, 2017. URL: <https://www.frontiersin.org/journals/psychology/articles/10.3389/fpsyg.2017.00466/full> (дата звернення: 20.03.2024).
2. Cambridge dictionary. URL: <https://dictionary.cambridge.org/dictionary/english/harassment> (дата звернення: 13.03.2024).
3. Gray Kishonna L. *Race, Gender, and Deviance in Xbox Live*. Taylor & Francis, 2014. 114 p.
4. Harris Becky. *Esports: Women, Harassment, and Paving the Way for Equity*. University of Nevada, Las Vegas, 2023. URL: <https://www.unlv.edu/sites/default/files/media/document/2023-10/Esports-Women-Harassment-and-Paving-the-Way-for-Equity-ICGR-White-Paper.pdf> (дата звернення: 29.03.2024).
5. Omar Ruvalcaba1, Jeffrey Shulzel, Angela Kim1, Sara R. Berzenski1, and Mark P. Otten // *Women's Experiences in eSports: Gendered Differences in Peer and Spectator Feedback During Competitive Video Game Play*. *Journal of Sport and Social Issues*, 2018. URL: https://www.researchgate.net/profile/Jeff_Shulze/publication/325156296_Women's_Experiences_in_eSports_Gendered_Differences_in_Peer_and_Spectator_Feedback_During_Competitive_Video_Game_Play/links/5b0f77fb4585157f872483c5/Womens-Experiences-in-eSports-Gendered-Differences-in-Peer-and-Spectator-Feedback-During-Competitive-Video-Game-Play.pdf (дата звернення: 11.03.2024).
6. Taylor T. L. *Watch Me Play: Twitch and the Rise of Game Live Streaming*. Oxford University Press, 2018. 328 p.
7. *The Ugly Hatred Faced By Women In Esports, And How We Fight Back*. Forbes, 2021. URL: <https://www.forbes.com/sites/mattgardner1/2021/03/19/the-ugly-hatred-faced-by-women-in-esports-and-how-we-fight-back/?sh=60e6e50237d8> (дата звернення: 14.03.2024).